

Yttrande över Granskning av vården av barn och unga med psykisk ohälsa

Kompetens på hälsocentralerna

Under de senaste åren har andelen psykologer ökat i primärvården i Västerbotten. Enligt de uppgifter förvaltningen har haft tillgång till, verkar det vara mer utbrett med psykologer i länets primärvård jämfört med många andra regioner. Tolkningen är att det sammanfaller med att första linjen fått ett mycket mer omfattande ansvar för barn och ungas psykiska ohälsa jämfört med andra regioner (t.ex. Region Skåne). Om denna gränsdragning är rimlig råder det förstås delade meningar om i verksamheterna. Verksamhetscheferna har ansvar för att det bland annat finns den kompetens/personal som verksamheten behöver för att klara sina uppdrag.

Tillgänglighet/vårdgarantin

Förvaltningens bedömning är att det är svårt att dra samma slutsats som har gjorts i granskningsrapporten gjort gällande väntetiderna. Alldeles för få hälsocentraler har inrapporterat i Signe (databasen). Det är inte säkert att de som inte rapporterat har en dålig tillgänglighet. Förvaltningen har på grund av att så påfallande många hälsocentraler har låtit bli att rapportera tillgänglighet, försökt stimulera verksamheterna genom att betala ut ersättning till de hälsocentraler som rapporterat på ett systematiskt och kvalitativt sätt. Detta verkar inte ha haft någon nämnvärd betydelse. Varför inrapporteringen till Signe är låg under 2019, skulle kunna bero på att hälsocentralerna har inväntat implementeringen av "Utökad primärvårdsuppföljning" som innebär att vårdgarantin om 3 dagar kan följas upp (gäller samtliga målgrupper). Under 2020 förväntas väntetider och vårdgaranti kunna följas upp för samtliga hälsocentraler varje månad.

Samverkansstruktur

Delar av det som beskrivs i rapporten känner förvaltningen inte igen. Det verkar i rapporten som om kommunerna i länet och Region Västerbotten inte har någon samverkansstruktur, att den nya strukturen är försenad och att missnöje finns. Några kommentarer i just den frågan:

Uppdraget att ta fram förslag på en ny samverkansstruktur gavs inför den nya regionbildningen och skulle involvera alla 15 kommuner och landstingets hälso- och sjukvård. Föreningen som handlar om några månader, beror på att man från politiskt håll i projektets styrgrupp bedömt det så angeläget att samtliga kommuner tillsammans med regionen ges möjlighet att aktivt delta och "äga frågan", så den tiden bedömdes projektet få ta i anspråk.

Även om gamla samverkansavtal som reglerade samverkan på politisk respektive tjänstepersonnivå, upphörde 2018, har det rått enighet kring att fortsätta samverkan i den gamla strukturen tills dess att den nya strukturen är på plats. Information har gått ut från ordförande i såväl politisk styrgrupp som tjänstepersonsstyrgrupp, till samtliga ordföranden i regionala och lokala samverkansgrupper, för att tydliggöra detta. Därför blir det missvisande när det i rapporten finns beskrivningar som kan uppfattas som om att det inte finns några befintliga former för samverkan på ledningsnivå.

Vården till barn och unga med psykisk ohälsa

Se nedan svar på revisorernas rekommendationer till Regionstyrelsen.

Säkerställ att det etableras en fungerande samarbetsorganisation på övergripande nivå mellan regionen och länets kommuner. De lokala samarbetsavtal som finns med Umeå kommun och Skellefteå kommun (HÖK och SÖK) löpte ut år 2018 och arbetet med en övergripande samverkansstruktur är försenat. Av granskningen framgår att det behövs planer och andra styrdokument på politisk nivå för inriktningen på samarbetet mellan regionen och länets kommuner

Regionstyrelsen vidtar följande åtgärder:

Ärendet att anta den regionala samverkansstrukturen avseende vård och omsorg kommer att hanteras av Regionstyrelsen i april. Därefter går ärendet vidare för beslut i fullmäktige i slutet av april. Samma ärende kommer att hanteras av länets alla kommuner enligt deras beslutsgång under våren. Den nya samverkansstrukturen kommer att träda i kraft 1 september 2020 under förutsättning att erforderliga beslut hos alla huvudmän är tagna.

Säkerställ via hälsovalet att det för primärvården finns incitament att utveckla vården av barn och unga med psykisk ohälsa. Ge i uppdrag till regiondirektören att med hjälp av beställarenheten genomföra kontroller och uppföljningar att primärvården fungerar som en del av första linjens vård

Regionstyrelsen vidtar följande åtgärder:

Beställarenheten kommer förutom planerad uppföljning av första linjens vård vid psykisk ohälsa enligt uppföljningsplanen för hälsovalet 2020, att göra följande uppföljningar av första linjens vård för barn och unga med anledning av revisorernas rekommendationer:

- Ta del av avvikelser inom primärvården som rör vårdkedjan gentemot BUP. Beställarenheten kommer att sammanställa och analysera avvikelserna i samband med delårsrapporter och årsrapporter av Hälsovalet. Resultaten presenteras för regionstyrelsen och hälsocentralerna. Första uppföljning planeras att genomföras i samband med delårsrapport 2, 2020.
- Månatligen ta del av rapporteringen som görs av hälso- och sjukvårdsförvaltningens stab till Sveriges kommuner och regioner, SKR, om tillgänglighet till första linjens vård för barn och unga med psykisk hälsa. Beställarenheten kommer följa utvecklingen av tillgängligheten, sammanställa och analysera resultaten i samband med delårsrapporter och årsrapporter av Hälsovalet. Första redovisning till regionstyrelsen av uppföljningen planeras att göras i samband med delårsrapport 2, 2020.

Regionstyrelsen vill vidare lämna följande kommentar:

- I Uppdrag och regler Hälsoval Västerbotten 2020 har kravet på kompetens inom området psykisk ohälsa förstärkts och det är numera krav på att hälsocentralen ska ha vårdutbildad personal med lägst grundutbildning i psykoterapi (Steg 1). Beställarenheten har inventerat antalet anställda på hälsocentralerna med den kompetensen inklusive psykologer. Enheten har också inventerat antalet utbildningsplatser i grundutbildning i psykoterapi (Steg 1) det finns behov av på hälsocentralerna, för att kunna uppfylla kraven i beställningen. Beställarenheten bidrar i arbete med att se över möjlighet att erbjuda sådan utbildning till personal vid hälsocentralerna.

Utveckla uppsikten över hälso- och sjukvårdsnämnden om nämndens ansvar för BUP och samverkan mellan BUP, primärvården och kommunerna.

Regionstyrelsen vidtar följande åtgärder:

Styrelsen kommer att följa upp frågan vid uppsiktsträffen under hösten 2020.

Peter Olofsson (S)
Regionstyrelsens ordförande

Kent Ehliasson
Regiondirektör